

УДК: 378.018.43:378.046-021.68:615.15

ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ НА ЕТАПІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ПРОВІЗОРІВ

д. мед. н., Білай І. М., к. мед. н., Красько М. П., к. фарм. н., Демченко В. О., к. фарм. н. Остапенко А. О., Михайлюк Є. О.

Запорізький державний медичний університет, Україна, м. Запоріжжя

Сучасні інформаційні технології все більше входять в наше життя та допомагають економити час, як в побуті, так і на роботі. Викладання клінічної фармації на факультеті післядипломної освіти кваліфікації провізорів вимагає постійного вдосконалення освітнього процесу. Не обходить стороною модернізація і освітній процес. В статті наведені дані щодо організації навчального процесу з клінічної фармації за допомогою дистанційних технологій на факультеті післядипломної освіти.

Ключові слова: викладання клінічної фармації, післядипломна освіта, дистанційна освіта.

Білай І. М., Красько М. П., Демченко В. О., Остапенко А. О., Михайлюк Є. О. Внедрение дистанционного образования на этапе последипломного образования провизоров / Запорожский государственный медицинский университет, Украина, Запорожье

Современные информационные технологии все больше входят в нашу жизнь и помогают экономить время, как в быту, так и на работе. Преподавание клинической фармации на факультете последипломного образования провизоров требует постоянного совершенствования образовательного процесса. Не обходит стороной модернізація и образовательный процесс. В статье приведены сведения по организации учебного процесса по клинической фармации с помощью технологий дистанционного образования на факультете последипломного образования.

Ключевые слова: преподавание клинической фармации, последипломное образование, дистанционное образование.

Bilay I. M., Krasko M. P., Demchenko V. O., Ostapenko A. O., Mihayluk E. O. The introduction of distance education at the stage of postgraduate education of pharmacists / Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine, Zaporizhzhia.

Modern information technology is increasingly part of our lives and help save time as in everyday life and at work. Teaching clinical pharmacy on postgraduate faculty to pharmacists requires constant improvement of the educational process. Do not shy away from modernization and the educational process. The article provides information in organization educational process in clinical pharmacy using distance education technologies at the Faculty of Postgraduate Education.

Keywords: teaching clinical pharmacy, postgraduate education, distance education.

Передатестаційні цикли (ПАЦ) за фахом «Загальна фармація», «Організація і управління фармацією», «Аналітико-контрольна фармація» проводяться з метою визначення рівня теоретичної і практичної підготовки провізора відповідно вимог до характеристик другої, першої і вищої кваліфікаційної категорії. Метою передатестаційних циклів є також поглиблення професійних знань, умінь і навичок, ознайомлення з основними досягненнями в галузі фармації, надання допомоги в підготовці самостійної фармацевтичної роботи.

Завдання фармацевта сучасної доби — надавати допомогу пацієнтові, беручи його під свою професійну опіку, та навіть більше того — гарантувати, що така допомога є раціональною, найбільш ефективною з-поміж усіх доступних варіантів та найбільш безпечною.

Цей новий підхід одержав назву «фармацевтична допомога» або «фармацевтична опіка» (pharmaceutical care) — тобто комплексна програма взаємодії провізора з пацієнтом (провізора з лікарем), яка здійснюється починаючи з моменту відпуску ліків до повного припинення їх дії з метою досягнення певних результатів, що покращують або підтримують якість життя пацієнта.

У сучасному світі дистанційне навчання набуває статусу основної форми післядипломної освіти: досвід розвинутих країн переконливо засвідчує переваги дистанційної форми професійного навчання лікарів і провізорів на базі мережевих технологій та з використанням режиму on-line. Прогресивність навчання й підвищення фахової кваліфікації визначається не лише їх якістю, але й оперативністю, і на цьому шляху сучасні засоби інформатизації створюють надзвичайно широкі можливості.

Метою роботи було відображення переваг та актуальності використання сучасних інформаційних технологій в післядипломному навчанні провізорів-інтернів та провізорів-курсантів з використанням дистанційної форми навчання.

Серед переваг пропонованого формату дистанційного навчання — не лише отримання сучасних знань з перших вуст провідних вітчизняних науковців, закладення у професійну свідомість слухачів інструментарію доказової медицини та фармації, але й система зворотного зв'язку: можливості багаторазового засвоєння знань шляхом повторного опрацювання лекційного матеріалу on-line, а також швидкої перевірки отриманих знань шляхом виконання тестових завдань.

Крім того, необхідно постійно удосконалювати лекційну інформацію, поповнюючи її останніми науковими даними. Не секрет, що провізорів-курсантів перш за все цікавлять питання клінічної фармації і УЕФ. Необхідно працювати над написанням навчальних і навчально-методичних посібників для провізорів-курсантів. Зумовлений цей факт об'єктивними причинами, як-от неможливістю отримання деяких наукових джерел,

завантаженість працівників. Практичні і семінарські заняття повинні проходити на високому теоретичному і практичному рівні.

Негативним є те, що наших провідних фахівців і викладачів не залучають до написання, адаптації і коректування типового навчального плану і уніфікованої програми передатестаційних циклів за фахом «Загальна фармація», «Організація і управління фармацією», «Аналітико-контрольна фармація». Хотілося б мати єдиний навчальний план із зазначеною кількістю годин, відведених на вивчення основних дисциплін. Та й тематика лекцій, семінарів і практичних занять не зовсім коректна і не завжди збігається з нашою.

Як пропозиції щодо оптимізації курсів удосконалення провізорів-курсантів хотілося відзначити наступне: встановити облікову базу дистанційних курсів: кількість годин, яким чином проводити лекції, практичні й семінарські заняття, розробити робочі програми; переробити екзаменаційні тести за програмою «Елекс», які застаріли й потребують повного оновлення; розробити навчально-методичні і навчальні посібники зі всієї тематики курсів, проведених через циклову комісію з фармацевтичних дисциплін; збільшувати кількість слухачів передатестаційних і тематичних курсів за рахунок розширення географії міст; удосконалювати лекції і практичні заняття, використовуючи мультимедійну техніку; брати участь в оформленні уніфікованої програми передатестаційних циклів за фахом «Загальна фармація», «Організація і управління фармацією», «Аналітико-контрольна фармація».

Сучасні технології дозволяють спеціалісту вдосконалювати свої професійні знання, не відриваючись від своєї основної роботи, використовуючи свій вільний час для цього в домашніх умовах без необхідності приїзду до навчального закладу на тривалий час. Навчальний заклад має можливість надати провізорам-інтернам та провізорам-курсантам методичні та навчальні матеріали через мережу інтернет будь-яким способом (вільний доступ на офіційному сайті закладу, доступ через введення паролю користувача або електронною поштою). Також викладачі можуть надавати відео чи аудіо записи лекцій, можуть проводити дистанційні консультації чи вебіари. Треба відмітити, що використання вищим навчальним закладом спеціальних програм для дистанційної освіти (moodle® чи подібні) дозволяють проводити дистанційний контроль засвоєння знань курсантів у вигляді тестів, ситуаційних задач або підготовки докладів чи рефератів.

Звертаючи увагу на вище перелічене, треба відмітити економію коштів, як спеціалістів, які можуть не відриватися від роботи, так і економію коштів вищого навчального закладу на навчання курсантів через скорочення аудиторних годин викладачів.

Література:

1. *Белай И. М. Учебно-методическое пособие к практическим занятиям по клинической фармации для провизоров-курсантов по специальности «Общая фармация». – Запорожье, 2011. – 40 с.*
2. *Зіменківський А. Б. Клінічний провізор в системі охорони здоров'я / А. Б. Зіменківський, Л. Є. Зарума // Вісник фармакології і фармації. – 2007. - №6. – с. 58-60.*
3. *Бабак О. Я. Клінічна фармакологія: підручник / О. Я. Бабак, О. М. Безугла, В. І. Волков; за ред. О. Я. Бабака, О. М. Білова, І. С. Чекмана. – К.: Медицина, 2008. – 768 с.*
4. *Фармакотерапія: підручник для студентів фарм. факультетів / під ред. О. В. Крайдашенка, В. Р. Купновицької, І. М. Клища, В. Р. Лизогуба. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 644 с.*
5. *Толочко В. М. На шляху гармонізації фармацевтичної освіти до європейського освітнього простору / В. М. Толочко // Досягнення та перспективи розвитку фармацевтичної галузі: Матеріали VI національного з'їзду фармацевтів. – Х.: Вид-во НФаУ, 2005. – С.45-46.*

References:

1. *Belai Y. M. Uchebno-metodycheskoe posobyе k praktycheskym zaniatyam po klynicheskoi farmatsyy dlia provyzorov-kursantov po spetsyalnosti «Obshchaia farmatsyia». – Zaporozhe, 2011. – 40 s.*
2. *Zimenkivskyi A. B. Klinichni provizor v systemi okhorony zdorov'ya / A. B. Zimenkivskyi, L. Ye. Zaruma // Visnyk farmakolohii i farmatsii. – 2007. - № 6. – s. 58-60.*
3. *Babak O. Ya. Klinichna farmakolohiia: pidruchnyk / O. Ya. Babak, O. M. Bezuhla, V. I. Volkov; za red. O. Ya. Babaka, O. M. Bilova, I. S. Chekmana. – K.: Medytsyna, 2008. – 768 s.*
4. *Farmakoterapiia: pidruchnyk dlia studentiv farm. fakultetiv / pid red. O. V. Kraidashenka, V. R. Kupnovytskoi, I. M. Klyshcha, V. R. Lyzohuba. – Vinnytsia: Nova Knyha, 2010. – 644 s.*
5. *Tolochko V. M. Na shliakhu harmonizatsii farmatsevtichnoi osvity do yevropeiskoho osvitnoho prostoru / V. M. Tolochko // Dosiahnennia ta perspektyvy rozvytku farmatsevtichnoi haluzi: Materialy VI natsionalnoho z'yizdu farmatsevtiv. – Kh.: Vyd-vo NFaU, 2005. – S.45-46.*